

Uit het fotoalbum van Dirk Tersteeg

Eric Bor

Onlangs ontving het stadsarchief in Naarden van de kleinzonen van de tuin- en landschapsarchitect Dirk Tersteeg (1876-1942) enige interessante foto's uit het album van hun opa. Tersteeg had een opleiding gevolgd als boomkweker en woonde van Bussum uit gezien aan het eind van de Lambertus Hortensiuslaan links in een klein groen houten huis dat het nummer 1 had. Nu is op die plek het C'est la Vie-Huis, maar dat ligt iets verder naar achteren ten opzichte van de Lambertus Hortensiuslaan. Tersteeg woonde er sinds zijn huwelijk met Henriëtte Goedkoop in 1903. Het huis stond naast de kwekerij die hij in 1899 met zijn broer Jan had gekocht maar die zo weinig opleverde dat Jan besloot naar Amerika te emigreren. Dirk Tersteeg specialiseerde zich steeds meer als tuinarchitect, maar behield de kwekerij voor eigen gebruik. Van de foto's die de kleinzonen aanleverden zijn er veel genomen vanuit of bij het huis van Tersteeg, enkele dateren van na zijn dood in 1942. Er zijn er ook een paar bij van de directe omgeving, die er destijds aanzienlijk anders uitzag dan nu.

Deze fraaie prent, genomen vanuit het bovenraam dat uitkeek in de richting van Naarden, toont een winterlandschap in de jaren twintig. Op de voorgrond is de kwekerij van Ruys & Co zichtbaar en daarnaast zijn mensen met sleetjes te zien. Duidelijk zichtbaar is de trambaan die uit de Lambertus Hortensiuslaan komt en hier de Thierensweg in gaat. Aan het eind van de Thierensweg gaat hij – niet zichtbaar – naar rechts het pad 'Over den Tol' op, in de richting van de Amersfoortsestraatweg, een pad dat nu alleen nog als fietspad bestaat. De weg voor het huis aan de overkant is de Galgesteeg, die over de Galgebrug naar de Amersfoortsestraatweg leidde. Later is dit de Godelindeweg geworden.

De camera is nu gedraaid naar rechts. Je kijkt vanuit de bovenverdieping van het huis van Tersteeg op de Lambertus Hortensiuslaan met de tramrails. Aan de overkant staat Wasserij Van Dalen (Lambertus Hortensiuslaan 4). Ernaast ligt een schip in de Bussumervaart.

De hier afgebeelde Galgebrug lag in wat nu de Godelindeweg heet. Hier gaat de brug de Bussumervaart over. Dat was aanvankelijk een zanderijsloot, die door de Bussumers was doorgetrokken om in het dorp een haven aan te leggen. De doorvaartbreedte onder de

brug was met 4,85 meter behoorlijk smal, waardoor het brugfundament het nogal eens moest ontgelden als een schipper niet precies genoeg navigeerde. De schade is zichtbaar op de foto. De Godelindeweg werd in 1928-1929 verbreed en geasfalteerd. De brug werd toen vervangen door een bredere verkeersbrug.

De Kippenbrug ging sinds 1879 vanuit het Turfpoortbastion omlaag naar de Korte Bedekte Weg, die via een tweede brug verbonden was met de Thierensweg. Dit was een korte route ten bate van de Naardense forensen naar station Naarden-Bussum, dat zij via de Thierensweg, de Lambert Hortensiuslaan en de Comeniuslaan bereikten. Vóór 1879 ging de route via de Galgesteeg naar de Thierensweg. In 1939 werd de doorbraak bij de Beatrixbrug in de Burgemeester van Wettemweg (waarover reeds in 1930 werd gesproken) werkelijkheid en werd de vesting veel beter vanaf de rijksweg toegankelijk. De Naarders waren echter erg aan de Kippenbrug gehecht, zodat die pas in 1986 werd afgebroken.

De auto van Dirk Tersteeg in de Jan ter Gouwlaan, waar hij zoals de kleinzonen het noemden 'wat huisjes' had. Het kenteken van zijn auto G63-469 is op 12 mei 1929 op zijn naam gezet.

De fotograaf is via de Kippenbrug op de wallen geklommen en fotografeert vanaf de wallen de achtertuinen van de besneeuwde vesting. Aan de positie van de Grote Kerk en het dak van het stadhuis, dat nog net boven de daken uitsteekt, is te zien dat hij zich enigszins links van het bastion Turfpoort bevindt.

Tersteeg op de trap voor het stadhuis van Naarden, die toen nog op straat eindigde. De tegenwoordige trap eindigt aan twee kanten op de stoep.

Een foto uit 1928 vanuit hetzelfde bovenraam als de eerste foto. Maar wat een verschil! Voor het huis is een berg zand verzezen op de plek van de kwekerij. De tram komt nog onverstoord aangetuft uit de Thierenslaan. Maar links en rechts wordt gewerkt aan de aanleg van de Rijksweg.

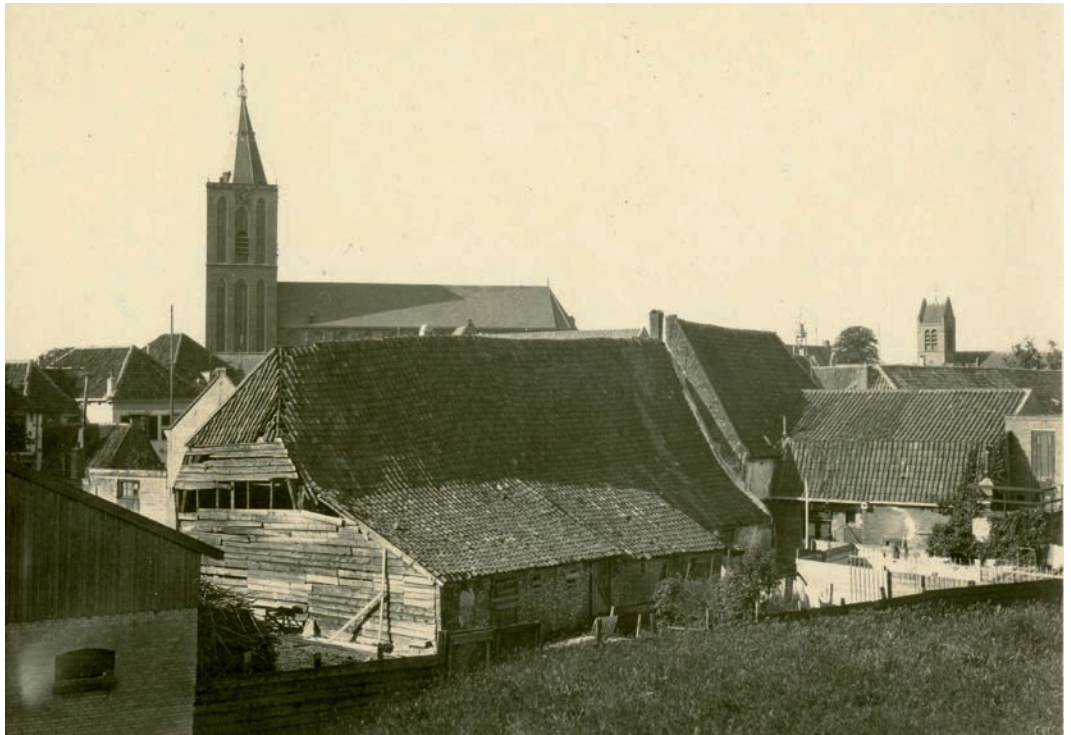

Een zoon van Tersteeg heeft zijn pet op gezet en is naar buiten gestapt. Hij weet al wat er aan de hand is. Het Rijk was al sinds 1839 eigenaar van de straatweg langs de Naardertrekvaart, maar met het steeds toenemende autoverkeer voldeden wegen die dwars door steden en dorpen liepen niet meer. De Centrale Schoonheidscommissie van de Gooise steden (die van 1920 tot 1933 bestond) had voor Rijksweg 1 van Amsterdam naar het

oosten een tracé geadviseerd dat deels nog wel parallel lag aan de Naardertrekvaart, maar dat niet meer door Naarden maar tussen Naarden en Bussum door ging. Bij Tersteeg voor de deur werd de geplande weg aangesloten op de Godelindeweg en vanaf hotel Jan Tabak zou hij globaal de route van de oude postweg naar Amersfoort volgen.

In 1929 was het kruispunt gereed. Op de foto kijken belangstellenden naar voorbij knetterende motorfietsen die van de Rijksweg de Godelindeweg op rijden. Zichtbaar is dat het een heel groot kruispunt is geworden, zonder stoplichten en met een trambaan die er recht overheen ging. Dit alles zorgde ervoor dat dit een levensgevaarlijk kruispunt werd, waar voortdurend ongelukken gebeurden. De foto is gemaakt in 1932 of 1933. Garage Het Kruispunt kreeg namelijk zijn naam in 1932. Hij was een jaar eerder door makelaar L. Koudijs als benzine-station 't Kruispunt gevestigd. Op 31 oktober 1933 vestigde Dick Visser een autobedrijf in het pand Rijksweg 1 waarin tot dan toe Makelaarskantoor L. Koudijs zat. Op de foto staat het naambord van de makelaardij nog op de gevel.

Opnieuw een foto vanaf de wallen, maar nu staan de (weinige) bomen vol in het blad en bevindt de fotograaf zich rechts van bastion Turfpoort. Herkenningpunten zijn de Grote Kerk en de katholieke kerk.

Dirk Tersteeg overleed in 1942, maar het huis aan de Lambertus Hortensiuslaan bleef in de familie. Deze foto's van het vertrek van Canadese soldaten zijn in 1945 in de voortuin gemaakt. Voorafgegaan door een militaire drumband lopen de Canadezen in colonne de Lambert Hortensiuslaan in, op weg naar het station. De trein zal hen naar de haven brengen waar een schip wacht om hen te repatriëren. Op de foto's ontwaren we een fraaie autobus, die kennelijk blijft staan als de drumband passeert. Net ter hoogte van het huis van de familie Tersteeg moet de colonne aan de kant voor de tram die uit Bussum komt.

Bronnen

De kleinzonen van Dirk Tersteeg.

Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen.

Egbert Pelgrim, 'Rijkswegen door het Gooi' in: *Het Gooi toen & nu*, deel 5.

Diverse regionale kranten uit die tijd.

Met dank aan Olga Minkema van het Gemeentearchief.